

١٨٦٤ - ٢٣٩٩

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده فنی و مهندسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
رشته فناوری اطلاعات

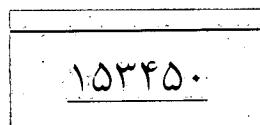
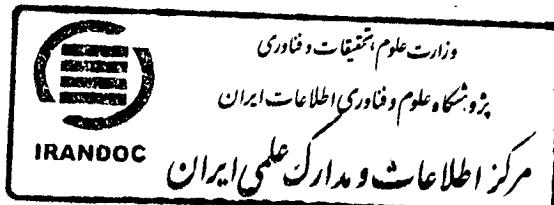
ارائه یک روش پردازش پیوسته سیگنال در سیستم‌های واسط مغز-رايانه مبتنی بر
سیگنال‌های EEG و ECoG

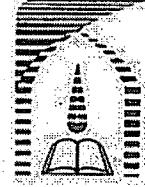
نگارنده
فاطمه خادمی

استاد راهنمای اصلی
دکتر اردشیر بحرینی نژاد

۱۳۸۸ / ۱ / ۲۲
استاد مشاور
دکتر یعقوب فتح الهی

اسفند ۱۳۸۸

سنه تعالی

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه

خانم فاطمه خادمی پایان نامه آن واحدی خود را با عنوان ارائه یک روش پردازش پیوسته سیگنال در سیستمهای واسط مغز - رایانه مبتنی بر سیگنال های EEG، ECOG و

در تاریخ ۱۲/۱/۱۳۸۸ ارائه کردند.

اعضای هیات داوران نسخه نهایی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوا تایید کرده‌اند
پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد مهندسی صنایع - مهندسی فناوری
اطلاعات-سیستمهای اطلاعاتی پیشنهاد می‌کنند.

اعضو هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رشته علمی	ائمه
استاد راهنمای	دکتر اردشیر بحرین نژاد	استاد مدار	کل
استاد مشاور	دکتر یعقوب فتح اللہی	استاد	ج
استاد ناظر	دکتر محمد فیروز آبادی	دانشیار	س
استاد ناظر	دکتر سید کمال الدین ستاره	دانشیار	ج
مدیر گروه (یا نماینده گروه تخصصی)	دکتر عباس آسوشه	استاد بار	ج

این نسخه به عنوان ~~نمونه~~ پایان نامه/رساله مورد تایید است.

اعضای ائمه را نهادند:

عین

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت‌علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عنوانین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از استادی راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده استادی راهنما و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدهای باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۴۰۷/۴/۲۲ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۱۴۰۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب.....فاطمه خادمی.....دانشجوی رشتہ.....فناوری اطلاعات..... و روای سال تحصیلی ۱۳۸۸....»
قطع...کارشناسی ارشد....دانشکده فنی و مهندسی...معتمد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

.....
امضا: .....
.....
تاریخ: .....

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) های خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته فناوری اطلاعات است که در سال ۱۳۸۸ در دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر بحرینی نژاد، مشاوره جناب آقای دکتر یعقوب فتح الهی از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأديه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقيف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب فاطمه خادمی
دانشجوی رشته فناوری اطلاعات
مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق وضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: شاهرخ خادمی

تاریخ و امضای:

تقدیم به

پدر و مادر فداکارم

برادر و خواهر مهربانم

تقدیر و تشکر

نگارش این پایان نامه مرهون همکاری و راهنمایی های جمعی از اساتید و دوستان گرامی می باشد. بدین-
وسیله مراتب سپاس و تشکر خود را از کلیه این عزیزان ابراز می نمایم.

ابتدا وظیفه خود می دانم که از جناب آقای دکتر اردشیر بحرینی تزاد کمال تشکر را داشته باشم.
راهنمایی ها و حمایت های مشفقاته ایشان نه تنها در طول این دوره از زندگی این جانب بسیار تاثیرگذار بوده
است، بی شک تجربه های آتی نیز موثر از درس های علمی و انسانی خواهد بود که در محضر ایشان
آموخته ام.

از جناب آقای دکتر یعقوب فتح الهی که با رهنمودها و حمایت های بی دریغ خود انجام این مطالعه را
امکان پذیر نمودند نهایت سپاس را دارم.

از جناب آقای دکتر هاشمی فشارکی و سرکار خانم حسینی در بیمارستان خاتم الانبیا به دلیل همکاری-
های همه جانبیه قدردانی می کنم.

از سرکار خانم سارا نادری که با زحمات خود امکان استفاده از سیستم های آزمایشگاه صنایع را به منظور
پردازش داده ها فراهم کردند، بسیار متشرکرم.

در پایان از کمک های صمیمانه همه دوستان خوبم کمال تشکر را دارم.

چکیده

سیستم های واسط مغز-رایانه یک حوزه نوظهور است که زمینه های تحقیقاتی مختلف سخت افزاری، نرم افزاری و پزشکی را دربر می گیرد. در فرایند نرم افزاری واسط مغز-رایانه پس از ضبط سیگنال های مغز، ابتدا سیگنال های ناخواسته پالایش می شود و ویژگی های مورد نظر استخراج می گردد. در نهایت نتایج کلاس بندی ویژگی ها به دستورات ماشین ترجمه می شود. با توجه به تنوع و تعداد الکترودهای مورد استفاده انتخاب الکترود (کانال اطلاعات) مناسب که حامل اطلاعات مفید است و در نتیجه آن انتخاب ویژگی موثر می تواند در افزایش دقت فرایند کلاس بندی و سرعت پردازش کمک نماید.

هدف این مطالعه استفاده از آنتروپی فوریه در یافتن الکترود حاوی اطلاعات موثر است. نظر به اینکه داده های الکتروکرتیکوگرافی دارای مزایایی (بالا بودن نرخ سیگنال به نویز، وضوح طیفی، پهنانی باند سیگنال و بالا بودن دامنه سیگنال) نسبت به الکتروانسفالوگرافی هستند؛ در این مطالعه بررسی شده‌اند. از داده های الکترو انسفالوگرافی نیز در مرحله اعتبارسنجی استفاده شده است.

در این مطالعه سیگنال های ECoG که توسط دانشگاه واشنگتن ثبت شده‌اند مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. این سیگنال ها حاوی اطلاعات حرکتی ساده مانند باز و بسته کردن دست و دهان در دوره‌های متوالی استراحت-حرکت می باشند.

افزایش میزان آنتروپی هم‌زمان با افزایش طول پنجره لغزان در طول سیگنال ها بر عدم یکسانی اطلاعات در طول سری زمانی دلالت می کند و در نتیجه بر وجود اطلاعات حرکتی در کانال مورد نظر تأکید می کند. در این روش بر خلاف سایر روش ها هر الکترود با خودش برای تعیین میزان اطلاعات مقایسه می شود. بنابراین این روش بر داوطلب و کانال پایه ریزی شده است.

کلیدوازه ها: واسط مغز-رایانه، آنتروپی فوریه، الکتروانسفالوگرافی، الکتروکرتیکوگرافی، الکترود گزینی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول-مقدمه....
۲	۱-۱ معرفی و کلیات.....
۷	۱-۲ اهمیت موضوع.....
۸	۱-۳ اهداف مطالعه.....
۹	۱-۴ سابقه موضوع .....
۱۱	فصل دوم-واسط مغز-رایانه.....
۱۲	۱-۲ مقدمه.....
۱۳	۲-۲ واسط مغز-رایانه (BCI).....
۱۳	۱-۲-۲ واسط قشری به روش تهاجمی.....
۱۳	۲-۲-۲ واسط قشری به روش نیمه تهاجمی .....
۱۴	۳-۲-۲ واسط قشری به روش غیر تهاجمی.....
۱۶	۳-۲ سیگنال های مغز.....
۲۰	۴-۲ سیستم های BCI.....
۲۱	۵-۲ خلاصه .....
۲۲	فصل سوم-ثبت سیگنال و فعالیت وابسته به سیگنال داوطلب.....
۲۳	۱-۳ ثبت سیگنال و فعالیت وابسته به سیگنال داوطلب .....
۲۳	۱-۱-۱ سیگنال های ECoG .....

۲۵	۲-۱-۳ سیگنال‌های EEG
۲۷	فصل چهارم-روش‌های پردازش سیگنال
۲۸	۴-۱ تبدیل فوریه
۳۰	۱-۱-۴ تبدیل فوریه سریع
۳۰	۴-۲-۴ فیلتر
۳۰	۴-۱-۲-۴ فیلتر میان گذر
۳۱	۴-۲-۲-۴ فیلتر باندتوقف (گروه فیلتر رد)
۳۲	۴-۳-۲-۴ ناتج فیلتر
۳۲	۴-۳ مرجع به مرجع به طور میانگین
۳۲	۴-۴ آتروپی
۳۴	۴-۵ پردازش سیگنال
۳۴	۴-۵-۱ پیش‌پردازش
۳۵	۴-۵-۲ پردازش
۴۰	۴-۶ جمعبندی
۴۴	فصل پنجم-نتیجه‌گیری
۴۵	۴-۱ نتیجه‌گیری
۶۰	فهرست مراجع

فهرست جداولها

صفحه	عنوان
۲۴	جدول ۱-۳ جدول دادهای ECoG
۲۶	جدول ۲-۳ جدول دادهای EEG

فهرست شکلها

صفحه	عنوان
۵	شکل ۱-۱ شمایی از واسط انسان ماشین
۶	شکل ۱-۲ نمونه‌ای از عملیات سیستم BCI
۱۴	شکل ۱-۳ تصویری از ارایه ECoG
۱۷	شکل ۲-۱ نحوه چیده شدن الکترودهر در EEG
۲۹	شکل ۴-۱ مثالی از تبدیل فوریه
۳۱	شکل ۴-۲ نمونه‌ای از فیلتر میان‌گذر
۳۱	شکل ۴-۳ نمونه‌ای از فیلتر باند توقف
۳۲	شکل ۴-۴ نمونه‌ای از ناتج فیلتر
۳۴	شکل ۴-۵ نمایشی از نویزهای شهری
۳۷	شکل ۴-۶ نمایش از توان سیگنال در حالت استراحت
۴۱	شکل ۴-۷ مراحل پردازشی تعیین تاخیر مناسب
۴۲	شکل ۴-۸ مراحل محاسبه مقادیر انتروپی فوریه در طول سیگنال
۴۳	شکل ۴-۹ مراحل پردازش آنتروپی فوریه در یک پنجره
۴۶	شکل ۵-۱ نتایج اتوکریلیشن
۴۷	ادامه شکل ۱-۵
۴۸	ادامه شکل ۱-۵

۴۹	..... شکل ۲-۵ نمایش صفرهای تابع اتوکریلیشن
۵۰	..... شکل ۳-۵ محاسبات آنتروپی
۵۱	..... ادامه شکل ۳-۵
۵۲	..... ادامه شکل ۳-۵
۵۲	..... شکل ۴-۵ روش تفسیر نمودارهای آنتروپی
۵۳	..... شکل ۵-۵ نمودار خطوط ماکزیمم و مینیمم
۵۵	..... شکل ۶-۵ نمایشی از میانگین توان سیگنال الکترود انتخاب نشده
۵۵	..... شکل ۷-۵ نمایشی از میانگین توان سیگنال الکترود انتخاب شده
۵۷	..... شکل ۸-۵ محاسبه آنتروپی فوریه در داده‌های EEG
۵۸	..... شکل ۹-۵ الکترودهای انتخاب شده بدون همپوشانی پنجره‌ها
۵۹	..... شکل ۱۰-۵ الکترودهای انتخاب شده با همپوشانی پنجره‌ها

فهرست علائم و اختصارات

Action Potential	AP
Ambient Intelligence	Aml
Approximate Entropy	ApEn
Brain-Computer Interface	BCI
Brain-Machine Interface	BMI
Central Neural System	CNS
Common Average Reference	CAR
Discrete Fourier Transform	DFT
Electrocorticography	ECoG
Electroencephalography	EEG
Event Related Desynchronization	ERD
Event Related Synchronization	ERS
Evoked Potential	EP
Female	F
Fast Fourier Transform	FFT
Fisher Ratio	FR
Fourier Transform	FT
Functional Magnetic Resonance Imaging	fMRI

Genetic Algorithm	GA
Human-Computer Interface	HCI
Human-Machine Interface	HMI
Left	L
Magnetoencephalography	MEG
Male	M
Near-Infrared Spectroscopy	NIRS
Peripheral Nervous System	PNS
Right	R
Slow Cortical Potential	SCP
Sparse Logistic Regression	SLR
Steady State Visual Evoked Potential	SSVEP
Support Vector Machine	SVM
Thought Translation Device	TTD

فصل اول

مقدمه

۱-۱ معرفی و کلیات

رشد تصاعدی حجم و پیچیدگی اطلاعات، مشکل جدیدی به نام سربار اطلاعاتی را وارد زندگی روزمره در دوره معاصر کرده است. بنابراین نیاز به افزایش دامنه استفاده سیستم‌های هوشمند به منظور هدایت پایگاه داده‌ها، تشخیص غیرطبیعی‌ها^۱، استخراج الگوها از کلمات، تصاویر و صدای ناپیوسته با معنی، بیش از پیش احساس می‌شود.

هوش محیطی^۲ یک ایده نوظهور به منظور کشف دانش است که به طور ذاتی به عنوان یک زبان طراحی محاسباتی نامحسوس و محیط هوشمند مطرح شده است. پس از ظهر آن در دهه نود میلادی، AmI به بلوغ رسید و به عنوان یک ایده جدید پردازش اطلاعات توانست از زمینه‌های میان رشته‌ای^۳ در علوم رایانه، طراحی تعاملات و محاسبات سیار^۴ و علوم شناختی به خوبی استفاده کند (Cai., 2007).

---

¹ Abnormality

² Ambient Intelligence

³ Multidisciplinary

⁴ Mobile

یکی از حوزه‌هایی که در دامنه AmI قرار می‌گیرد، واسط مغز-رایانه^۱ است. واسط مغز-رایانه به عنوان یک کانال پتانسیلی واسط انسان-رایانه^۲ با هدف کشف دانش است. BCI به عنوان یک واسط برای انسان‌هایی با مشکلات فیزیکی طراحی شده‌است و این امکان را می‌دهد تا اطلاعات بطور مستقیم از مغز انسان گرفته شده، سپس با توجه به قصد، علائق و احساس او به کامپیوترهای یکپارچه بازخوردی بدهد (Garipelli et al., 2007).

سال‌هاست که تحلیل‌گران اطلاعات، به دنبال روشی با هدف پیونددادن مزیت‌ها، سبک‌ها، نیت‌ها و سایر خصوصیت‌های هوشمندی به سیستم‌های کشف دانش بوده‌اند، که بیشتر روش‌های آنها مبتنی بر کاربر به صورت تهاجمی^۳ بوده‌است. BCI رهیافت قدرتمند برای حل مسائل و تناقضات با هدف تعامل مستقیم با اشیای هوشمند است.

ما پیوسته با ماشین‌هایی مانند رایانه‌ها، وسایل مختلف و حتی ربات‌ها کار می‌کنیم. این تعامل‌ها در واسط انسان-ماشین^۴ مطرح می‌شوند. از نقطه نظر کنترل جریان اطلاعات می‌توانیم تعامل‌های واسط انسان-ماشین را با شکل ۱-۱ نشان دهیم. تعامل ما با واسطه‌ها در شبکه عصبی ما نهفته است، مغز ترجمه دستورات حرکتی پیچیده را انجام می‌دهد و سپس حرکت بوسیله ماهیچه‌های هدف توسط اعصاب محیطی انجام می‌شود. نتیجه فعالیت ما توسط حواس ما (بینایی، شنیداری، لامسه،...) جمع‌آوری شده به

¹ Brain-Computer Interface

² Human-Computer Interface

³ Invasive

⁴ Human-Machine Interface

سیگنال‌های حواس ترجمه شده و سپس به سیستم اعصاب مرکزی^۱ فرستاده می‌شود (شکل ۱-۱). (Tonet et al., 2008) (a)

این سناریو ساده‌تر شدنی است؛ ارتباط مستقیم مغز - ماشین. یک واسط مغز - ماشین^۲ یا مغز - رایانه می‌تواند به عنوان یک سیستم که توانایی نظارت بر فعالیت‌های مغز را دارد مطرح شود. این واسط نیت و قصد افراد را به دستورات وسایل ترجمه می‌کند. در یک سیستم ایده‌آل واسط بین مغز و رایانه، دستورات حرکتی به جای ارسال از طریق کانال‌های ماهیچه‌ای از طریق کانال‌های هوشمند تاثیر خود را می‌گذارند. فعالیت آنها در محیط بوسیله سیستم حواس تشکیل شده از سنسورهای هوشمند جمع‌آوری شده و به شکل سیگنال‌های عصبی به سیستم اعصاب مرکزی هدایت می‌شوند (شکل ۱-۱ (b)). (Cincotti et al., 2008; Schalk et al., 2008)

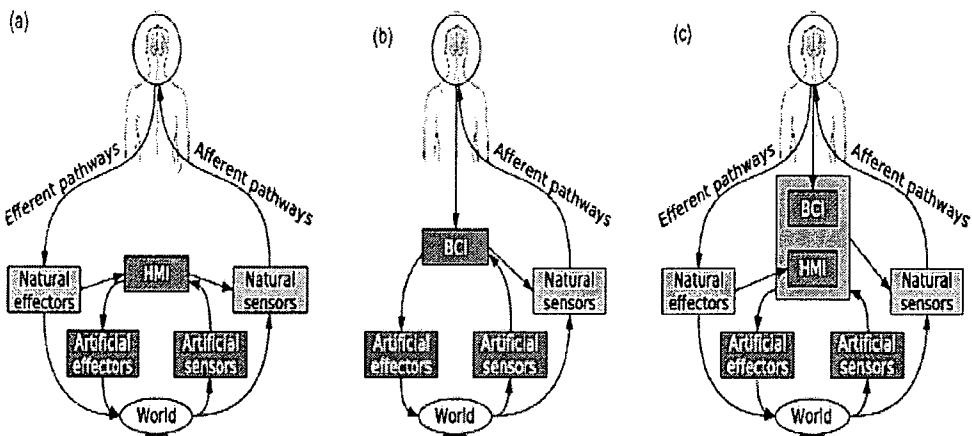
سیستم هوشمند می‌تواند در سطوح مختلف استفاده شود مثلاً با استفاده از سیگنال‌های الکترومیوگرافی^۳ یا سنجش مستقیم سیستم اعصاب محیطی^۴. اما یک واسط واقعی ماشین و مغز فقط با سیستم اعصاب مرکزی تعامل دارد بنابراین واسط مغز- ماشین مستقل از سیستم اعصاب محیطی خواهد بود و این قدرت استفاده از محیط را برای بیمارانی که ماهیچه‌های آنها به شدت آسیب‌دیده‌اند فراهم می‌کند (Patil and Turner., 2008; Tonet et al., 2008)

¹ Central Neural Network

² Brain-Machine Interface

³ Electromyography

⁴ Peripheral Nervous System

شکل ۱-۱ شمایی از واسط انسان و ماشین: (a) تعامل طبیعی (b) واسط مغز-ماشین (c) تقویت انسانی (Tonet et al., 2008)

واسط مغز-رایانه یا واسط مغز-ماشین به تعاملات با وسائلی اشاره می کند که در آن قصد استفاده کننده به صورت حالت‌های مختلف مغز نشان داده می‌شوند و بعد از استخراج ویژگی به فعالیت مورد نظر ترجمه می‌شود بدون آنکه نیازی به فعالیت فیزیکی باشد. در حال حاضر رشد روز افزونی در استفاده از سیگنال‌های مغز با هدف برقراری ارتباط یا هدایت وسایل وجود دارد. امری که مرحون پیشرفت در تکنولوژی‌های اندازه‌گیری در طی دهه‌های گذشته است (Garipelli et al., 2007).

یک شکل شماتیک از سیستم BCI در شکل ۲-۱ نشان داده شده است. فعالیت‌های الکتریکی مغز توسط الکترودها جمع‌آوری می‌شوند (الکترود‌هایی که در داخل یا خارج از مغز بر روی جمجمه^۱ قرار دارند). از سیگنال‌های ثبت شده، ویژگی‌ها^۲ (به عنوان مثال دامنه‌های پتانسیل‌های تحرک آمیز^۳ یا

¹ Scalp

² Feature

³ Evoked Potential